

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum: 2022-11-23
Justeringsdatum: 2022-12-02
Anslagsdatum: 2022-12-06

§ 219 Nytt beslut och ny skötselplan för naturreservatet Ekeby-Almby

Ärendenummer: Ks 1234/2022

Ärendebeskrivning

Naturvårdsenheten på stadsbyggnad har tagit fram ett förslag till beslut om att ändra avgränsning, syfte, föreskrifter, skötselplan och namn för naturreservatet Ekeby Almby.

Kommunstyrelsen behandlade ärendet den 15 november.

Beslutsunderlag

Förslag till beslut Ekeby ekhage, 2022-03-29
Förslag till skötselplan Ekeby ekhage, 2022-03-29
Sammanställning och bemötande av remissvar, 2022-05-07

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till Kommunfullmäktige:

- Förslag till beslut om ändring av avgränsning, syfte, föreskrifter, skötselplan och namn för naturreservatet Ekeby Almby antas.

Yrkande

Kemal Hosó (S) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Proposition

Ordförande Jan Zetterqvist (S) finner att det finns ett förslag till beslut, det vill säga bifall till Kommunstyrelsens förslag och att Kommunfullmäktige beslutar enligt detta.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar:

- Förslag till beslut om ändring av avgränsning, syfte, föreskrifter, skötselplan och namn för naturreservatet Ekeby Almby antas.

BESLUT OM ÄNDRING AV AVGRÄNSNING, SYFTE, FÖRESKRIFTER, SKÖTSELPLAN OCH NAMN FÖR NATURRESERVATET EKEBY ALMBY I ÖREBRO KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar Örebro kommun området som markerats på kartbilagan till detta beslut som naturreservat. Därmed upphävs reservatet på 350 m² i sydöst och utvidgas med 6788 m² i nordväst. Naturreservatet har därmed den avgränsning som framgår av kartbilagan till detta beslut och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Örebro kommun beslutar att när detta beslut vunnit laga kraft i alla delar upphör tidigare beslutshandlingar från den 25 augusti 1994 att gälla och ersätts av detta beslut.

Örebro kommun meddelar, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, föreskrifter för hela naturreservatet med den lydelse som framgår av förslaget till detta beslut under rubriken "Reservatföreskrifter".

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer Örebro kommun bifogad skötselplan för hela naturreservatet med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Naturreservatets namn ska vara Ekeby ekhage.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska Örebro kommun vara förvaltare av naturreservatet.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets namn:	Naturreservatet Ekeby ekhage
Kommun:	Örebro
Län:	Örebro
Natura 2000-område:	SEO0240155 Ekeby-Almby
Lägesbeskrivning:	ca 6 km öster om Örebro centrum, i anslutning till Den gamla Hjälmavägen genom Ekeby-Almby
Naturgeografisk region:	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Kulturgeografisk region:	12. Mälardalens odlingsbygder
Area:	8,7 ha

Fastigheter och ägare: ALMBY 13:272, Örebro kommun.

Förvaltare: Örebro kommun, Stadsbyggnad

Tillsynsmyndighet: Örebro kommun, Miljönämnden

SYFTE

Syftet med Naturreservatet Ekeby ekhage är att bevara biologisk mångfald kopplad till grova ekar och orörd lövskog.

Syftet är att vårda, bevara och utveckla värdefulla naturmiljöer, samt att utveckla livsmiljöer för skyddsvärda fåglar, kärlväxter, insekter, lavar och svampar.

Syftet är också att tillgodose behovet för friluftslivet genom att erbjuda möjlighet att vistas i lövklädd natur, delvis med hävdprägel.

Syftet skall tillgodoses genom att områdets betesmarker hävdas genom bete. Punktåtgärder för att röja bort oönskade träd, buskar och sly skall utföras efter behov. I lövskogen i öster skall inga åtgärder vidtas, utan den skall i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer. Som återställningsåtgärd kan det där bli aktuellt med igenläggning av diken.

SKÄL FÖR BESLUTET

Då en detaljplan antogs för området som angränsar till naturreservatet 2012, togs en mindre del av reservatet i anspråk för vägområde. Området som togs i anspråk var kantzonen av ett skötselområde med lövsumpskog. Denna del av reservatet saknar naturvärden idag och därmed saknas skäl för skydd. Som kompensation för detta har mark köpts in på intilliggande fastighet för att göra en utvidgning av reservatet.

Tidigare beslut om reservatsbildning innehöll inga reservatsföreskrifter. Dessa togs istället upp i områdets skötselplan. Sedan 1994 då det tidigare reservatsbeslutet togs, har Örebro kommun bildat ett flertal andra natur- och kulturresevat. Det ses nu som angeläget att uppdatera beslutet med ändamålsenliga föreskrifter som stämmer överens med övriga tätortsnära naturreservat i kommunen.

Skötselplanen för området är i behov av en revidering där tydligare bevarandemål anges. En ny skötselplan har därför tagits fram.

Reservatet ligger i tätorten Ekeby-Almby och reservatets namn kan skapa förvirring då det är samma som ortsnamnet. Reservatet kallas idag generellt för ekhagen, och namnet föreslås därför framöver att vara Ekeby ekhage.

Del av naturreservatet är Natura 2000 område och naturtypen som där finns utpekad ”Trädklädd betesmark” är ett av de prioriterade bevarandevärdena för reservatet. Genom att ge området ett långsiktigt skydd och en ändamålsenlig skötsel kan Natura 2000 området bibehålla en gynnsam bevarandestatus.

BAKGRUND

Ekhagen och lövskogen vid Ekeby-Almby har stora biologiska och sociala värden. Området utgör en viktig del av det ädellövdominerade herrgårdsskapet utmed Hemfjärdens strand. Ekhagarna är lätta att nå från Örebro centrum och utgör ett attraktivt utflyktsmål.

Redan 1945 föddes tanken att avsätta ekhagen i Ekeby-Almby som naturreservat. Örebro läns naturskyddsförening donerade 8 000 kronor till Örebro stad för inköp av ekbeståndet och markinlösen. Därefter har ekhagen förvaltats av Örebro stad enligt grundtanken att bevara ekbeståndet och ”bereda allmänheten ett vilo- och rastställe”. Reservatsfrågan aktualiserades vid flera tillfällen bland annat 1972.

Under våren 1993 togs tanken om reservatsbildning åter upp. Miljöutskottet gav stiftelsen för fritidsområden i T-län uppdraget att utarbeta ett skötselplaneförslag. 1994 togs beslut om att bilda naturreservatet Ekeby-Almby.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Örebro kommun med stöd av 7 kap 5,6 och 30 §§ miljöbalken om nedan angivna föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt i någon form
2. anlägga nya vägar, stigar och rastplatser annat än de som behövs för att tillgodose syftet med reservatsbeslutet
3. framdraga mark- eller luftledningar
4. uppföra helt ny byggnad eller annan fast anläggning annat än för pedagogiskt syfte och rekreation
5. införa för trakten främmande växt- eller djurart
6. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
7. använda kemiska bekämpningsmedel eller växtnäringsämnen
8. utföra avverkning, röjning eller annan skoglig åtgärd
9. bedriva jakt

Undantag från reservatsföreskrifterna:

1. Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.
2. Ovanstående föreskrifter utgör inte hinder för drift och underhåll av befintliga byggnader, vägar, stigar, kablar, ledningar och andra anläggningar. Planerade åtgärder som påverkar omgivande mark eller vegetation utanför det närmaste anläggningsområdet får utföras först efter samråd med förvaltaren av naturreservatet. I akuta fall (t.ex. strömavbrott eller vattenläcka) kan samråd ske i efterhand.

3. Jakt får endast bedrivas i form av skydds jakt i samråd med tillsynsmyndigheten, Örebro kommuns miljönämnd. Eftersök av skadat vilt får ske utan föregående samråd.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas tåla de åtgärder som behövs för områdets vård och skötsel.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål
2. medvetet skada växt- och djurliv (ex. gräva upp växter)
3. inte ha hunden kopplad
4. göra upp eld annat än på anvisad eldplats
5. framföra motorfordon annat än på anvisade vägar
6. parkera annat än på anvisad plats
7. utan tillstånd från förvaltaren sätta upp skylt, orienteringskontroll eller liknande anordning, eller anlägga snitslade spår
8. Utan tillstånd från förvaltaren tälta eller ställa upp husvagn och husbil

Undantag från reservatsföreskrifterna:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för personer med rörelsenedsättning att använda åkfordon på iordningställda och anvisade stigar.

Enligt 7 kap. 30§ miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30§ miljöbalken träder i kraft den 2022-12-06.

Skäl för beslut om nya reservatsföreskrifter

Nedan visas sammanställning av ändringar som gjorts i de föreskrifter som meddelats i tidigare reservatsbeslut, samt skäl till förändringar i dessa.

A föreskrifter

Förbud mot att: *Bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden*

Ändras till: spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt i någon form

Skäl för detta är att dels att klargöra tydligare vilka verksamheter som omfattas. Dels att upphäva förbudet att förändra dräneringsförhållanden. Detta eftersom återställningsåtgärder behövs i del av reservatet där naturvärden påverkats negativt genom dikning. Att säkerställa att de naturtyper som omfattas av syftet med reservatsbildningen får en gynnsam utveckling bedöms utgöra synnerliga skäl för att upphäva den delen av föreskriften.

Övriga beslutade A föreskrifter kvarstår och har endast ändrats genom att preciseras ytterligare.

För A föreskrifter beslutas här även om två undantag. Skäl för dessa undantag är att säkerställa att inte hindra det åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel, samt för att ledningsägare i området ska kunna utföra akuta åtgärder vid exempelvis strömavbrott eller vattenläcka.

B föreskrifter

Formuleringen i detta beslut är något ändrat men har samma betydelse som tidigare.

C föreskrifter

Förbud mot att: *Göra upp eld*

Har ändrats till att: Göra upp eld annat än på anvisade platser.

Då en del av reservatets syfte är att tillgodogöra behovet för friluftslivet bedöms det som skäligt att göra denna ändring vilket möjliggöra ett elda i reservatet, men enbart på de platser som pekas ut i skötselplan och där det säkerställts att reservatets naturvärden inte påverkas negativt.

Förbud mot att: *Tälta eller ställa upp husvagn*

Har ändrats till att: Utan tillstånd från förvaltaren tälta eller ställa upp husvagn och husbil.

Med grund i reservatets syfte kring behov för friluftslivet bedöms det vara ett synnerligt skäl att göra även denna ändring för att möjliggöra att genom provning från förvaltaren av området bedöma om denna typ av friluftsliv har en negativ inverkan på områdets bevarandevärden eller ej från fall till fall.

Övriga beslutade C föreskrifter kvarstår och har endast ändrats genom att preciseras ytterligare.

För C föreskrifter beslutas här även om ett undantag. Detta för att personer med rörelsenedsättning ska ha möjlighet att använda åkfordon på stigar. Bedömningen görs att det finns synnerliga skäl för detta undantag då behovet av områden för friluftsliv gäller alla.

KOMMUNENS BEDÖMNING

Örebro kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående natur-, kultur- och friluftsvärden finns skäl att besluta om att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en ny skötselplan. Det bedöms även att det finns skäl för att justera gränsen för naturreservatet Ekeby Almby enligt till beslutet hörande karta samt att ändra reservatets namn till Ekeby ekhage.

Beslut i detta ärende har fattats av Kommunfullmäktige.

Bilagor

1. Karta med gränser för Naturreservatet Ekeby ekhage

Detta beslut kan överklagas till länsstyrelsen enligt 19 kap 1§ Miljöbalken

Gränser för Naturreservatet Ekeby ekhage

Änr: Sam 146/2018
Bilaga 1

Del av reservatet upphör

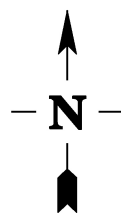
Utvidgning av naturreservat

Gällande reservatsgräns

Stora kartan - Skala 1:3000
Lilla kartan - Skala 1:1000

Datum: 2021-05-03

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET EKEBY EKHAGE I ÖREBRO KOMMUN

1. Syfte

Syftet med Naturreservatet Ekeby ekhage är att bevara biologisk mångfald kopplad till grova ekar och orörd lövskog.

Syftet är att vårda, bevara och utveckla värdefulla naturmiljöer, samt att utveckla livsmiljöer för skyddsvärda fåglar, kärlväxter, insekter, lavar och svampar.

Syftet är också att tillgodose behovet för friluftslivet genom att erbjuda möjlighet att vistas i natur, delvis med hävdprägel.

Syftet skall tillgodoses genom att områdets betesmarker hävdas genom bete. Punktåtgärder för att röja bort oönskade träd, buskar och sly skall utföras efter behov. I lövskogen i öster skall inga åtgärder vidtas, utan den skall i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer. Som återställningsåtgärd kan det där bli aktuellt med igenläggning av diken.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Ekeby ekhage
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	1994-09-02, utvidgning 2022-11-23
Läge	Sex kilometer öster om Örebro i samhället Ekeby-Almby.
Län	Örebro
Kommun	Örebro
Församling/Socken	Almby distrikt
Terrängkarta	10F SV
Fastighetskarta	10F4e
Fastigheter	Almby 13:272 ägare Örebro kommun
Markägare	Örebro kommun
Förvaltare	Örebro kommun, Stadsbyggnad
Tillsynsmyndighet	Örebro kommun, Miljönämnd
Naturgeografisk region	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Total area	8,8 ha

2.2 Naturförhållanden

Allmänt

Ekeby ekhage ligger i östra delen av Örebro kommun, ca 6 km öster om Örebro. Området utgörs till största delen av en ekhage med vidkroniga, grova ekar. I öster finns en orörd lövskog på fuktigare mark. Reservatet ligger någon kilometer söder om Hjälmarens. Det ligger mellan ett slättlandskap i norr och barrskog i söder. Reservatet ligger inom riksintresse för naturvård Hemfjärden, där värdena kopplas till att det är ett representativt odlingslandskap i herrgårdsmiljö.

Söder om reservatet ligger Ekeby-Almby samhälle. Bebyggelse finns också öster om reservatet, där skolan Fyren EkAlmen är ett påtagligt inslag. Norr om reservatet utbreder sig åkrar som sluttar svagt ner mot Hjälmarens. I nordöst finns en fotbollsplan. I väster finns en lövskog i sluttningen ner mot åkermarkerna i norr.

Topografi

Terrängen sluttar svagt mot norr. Områdets högsta punkt ligger i sydväst på en nivå av 44 m.ö.h. De lägst liggande delarna finns i norr på en nivå av 29 m.ö.h. Jordarten är blockrik morän och i området finns bl.a. ett jätteblock och gott om grova block.

Fågelliv och annat djurliv

I området finns en rik fågelfauna med noterade arter som kattuggla, mindre hackspett, skogsduva, härmsångare och stenknäck.

Områdets evertebratfauna och övriga ryggradsdjur är inte undersökta men förutsättningar för ett rikt djurliv knutet till gamla ekar och alkärr finns.

Vegetation

Större delen av området utgörs av en ekhage med gott om grova ekar varav några har en brösthöjdsdiameter överstigande en meter. Ställvis finns grupper av välutvecklade hasselbuketter under ekarna. Merparten av denna ekhage utgörs av ett Natura 2000 område där naturtypen som skall bevaras är "trädklädd betesmark". Framför allt i öster finns i lägre liggande delar en klibbalskog men alkärrspartier finns även i norr.

Vegetationen utgörs mest av växtlighet typisk för friska marktyper. Vegetationen är bitvis ganska skuggad av träden. I öster och norr finns högrötsvegetation på fuktigare mark med arter som älggräs, grenrör, majbräken, strutbräken och gul svärdsilja.

Enstaka hävdväxter förekommer i området, som t ex gökärt, nattviol, svinrot och vårbrodd. I den lundartade östra delen finns många lundväxter som blåsippa, hässlebrodd, hässleklocka, skogsvicker, lundelm, ormbär, trolldruva och vårärt. Skugggynnade arter som midsommarblomster och liljekonvalj förekommer rikligt. Området är känt för sin rika blomning av vitsippa och blåsippa under våarna. Tidigare har fynd gjorts av orkidéerna tvåblad och Jungfru Marie nycklar.

Svampar

På de grova ekarna påträffas några rödlistade arter som ekticka och korallticka. Många marksvampsarter, som bildar mykorrhiza med ek finns, till exempel ekspindling och stinkriskä.

Sammanställning av rödlistade arter

Mindre hackspett <i>Dryobates minor</i>	NT
Svinrot <i>Scorzonera humilis</i>	NT
Ekticka <i>Phellinus robustus</i>	NT
Korallticka <i>Grifola frondosa</i>	NT

2.3 Historisk och nuvarande markanvändning

Området har enligt den gamla häradskartan från 1864-67 brukats som äng med ett glest skikt av lövträd. Zonen mellan de odlade lerjordarna mot Hjälmarén och barrskogarna söderut brukades sedan under en lång tid som betesmarker. Från 1940-talet avtog hävden och hagen började växa igen.

Redan 1945 föddes tanken att avsätta området som naturreservat. Genom en donation från Örebro läns naturskyddsförening till Örebro stad inköptes marken. Därefter har ekhagen förvaltats av Örebro stad. Det kom att dröja ända till 1994, innan den blev naturreservat. I samband med denna reservatsbildning utökades det skyddade området med marker österut. Detta kom då att inkludera en festplats med dansbana, utomhusscenen och stånd som används av en lokal förening – Östra Almby Fritidsklubb. Denna förening bildades 1947.

Örebro stad har under flera år, även innan området blev reservat, skött ekhagen genom slåtter, bete, röjningar och mindre avverkningar. Betet har bestått av nöt vissa år och får vissa år. Den östra delen hävdades dock inte på flera decennier innan reservatsbildningen.

Vid beslut 2022 då denna skötselplan fastställs utökas reservatet i nordöst. Detta möjliggör att en ändamålsenlig skötsel kan bedrivas runt de ekar som växer i nordöstra delen, genom att markerna runt dessa kan hållas öppna.

2.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Reservatet ligger inom riksintresse för friluftsliv Hemfjärden och har på så vis ett stort värde då det utgör ett av de lättillgängligare områdena inom riksintresset. Genom sin närhet till tätorten Ekeby-Almby har reservatet ett värde som grönområde för de boende. Skolan öster om reservatet utnyttjar området för friluftaktiviteter. Området besöks därför flitigt av promenerande och skolbarn. Det finns en stig, som sträcker sig genom hela ekhagen, och i den södra delen finns en öppen gräsyta som används för lek och spel. I de nordöstra delarna finns en festplats som används bl.a. för midsommarfester av en lokal förening.

2.5 Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena är främst knutna till de grova och ihåliga ekarna och den kryptogamflora och insektsfauna som finns på dem. Även områdets ogödslade betesmarker och den naturskogsartade lövskogen i öster utgör viktiga miljöer för biologisk mångfald.

2.6 Litteratur

Almby IK 2015: Orienteringskarta Ekeby Ekhage. Skala 1:3000.

Gärdenfors, U. (red.) 2015: *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Jordbruksverket. 2002-2004: Inventering av värdefulla ängs- och betesmarker. Jordbruksverkets databas TUVÅ.

Kommunstyrelsen, Örebro 1994: Utdrag ur sammanträdesprotokoll § 171, Förslag om inrättande av naturreservat Ekeby-Almby. 1994-09-02.

Länsstyrelsen i Örebro län. 1984: Naturvårdsöversikt Örebro län, område 80:166 Örebro. Publ. nr 1984:5.

Länsstyrelsen i Örebro län 2005: Bevarandeplan för SE240155, Ekeby-Almby.

Länsstyrelsen i Örebro län 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området SE240155 Ekeby-Almby.

Zetterman, M. 1998. Vårt 1900-tal: minnen från Hjälmarsberg, Ekeby Almby, Sundby och Hjälmabaden. – Örebro. Nerikes allehanda

Örebro kommun. 1994. Skötselplan för Naturreservatet Ekeby-Almby.

www.artportalen.se

PLANDEL

3. Allmän målsättning

Den övergripande målsättningen med naturreservatet är att skydda och utveckla områdets biologiska mångfald samt att skydda och tillgängliggöra en del av Hjälmarnslandskapet för allmänheten.

Ekhagen ska utvecklas mot en hagmark med gamla, grova, vidkroniga ekar med gott om död ved. Lövsumpskogen i öster ska utvecklas mot naturskogsliknande tillstånd med gamla träd och gott om död ved.

Friluftsanordningar ska utvecklas och underhållas för att göra området lättillgängligt för besökare. Festplatsen ska underhållas och skötas så att den ger möjlighet för utomhussammankomster i lövklädd miljö.

4. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet har indelats i 6 skötselområden:

1. Ekhage
2. Ohävdad ekhage
3. Festplats
4. Lövskog med öppningar
5. Lövsumpskog
6. Anordningar för friluftsliv

Skötselområde 1: Ekhage

Beskrivning

Lundartad betad ekhage med vidkroniga ekar och enstaka sälgar och tallar.

Buskskiktet består mest av hassel med inslag av enbuskar, skogstry, rosor och olvon.

I fältskiktet finns i öppna partier ett fåtal hävdgynnade växter som gökärt, liten blåkllocka, svinrot och ängsvädd. Även Jungfru Marie nycklar och nattviol har påträffats här. I fuktiga partier växer kärrfibbla, men även den hävdgynnade arten ängsbrämma. I vissa partier i de nedre norra delarna är det högörtvegetation. I ett område i dessa delar finns ett stort bestånd av strutbräken. I skuggigare partier påträffas enstaka lundväxter som blåsippa, ormbär, trolldruva och vårärt.

Centralt i områdets östra del finns en öppen gräsyta, som tidigare använts som bollplan och som numera tjänar som picknickplats och lekplan.

Mål

Öppen betad ekhage med glest buskskikt av enar, olvon och hassel. Ekarna ska utvecklas mot äldre träd med vida kronor och så småningom med håligheter och mulm. Föryngring av träd- och buskar ska förekomma. I området ska finnas stora välutvecklade hasselbuketter i viss omfattning. Mängden död ved i området ska öka,

både i form av grov ved och klenved. Kontinuerlig luckighet och gläntor för större ljusinsläpp, både till fältskiktet och till trädstammar och död ved förekommer. Typiska arter såsom liten blåklocka och gökärt ska finnas i området.

Den öppna gräsyten hålls helt öppet och fri från buskar och träd.

Engångsåtgärder

Enstaka yngre och halvstora ekar avverkas eller utsätts för veteraniseringsåtgärder. Detta för att skapa mer utrymme för andra träd att växa sig stora, samtidigt som man genom att skada träd tillskapar strukturer som efterliknar det som naturligt uppkommer i äldre träd. Hasselbuskar, som tränger upp i ekarnas kronor, avverkas. En del av den döda veden som skapas kan få ligga kvar i betesmarken, som hela träd eller i högar med klenare ved.

Underhållsåtgärder

Årligt bete med får eller nötdjur. Hästbete får inte förekomma, eftersom de kan skada barken på de gamla ekarna.

Röjning av sly och slätter av högörtvegetation ska ske vid behov, men området med strutbräken slås ej.

Om behov finns att få den gamla bollplanen mer attraktiv för vistelse och lek kan vegetationen slås.

Klenved av hassel och nedfallna grenar av ek och andra lövträd samlas ihop till biodepåer och får förmultna i dessa. Grövre död ved som fallit kan flyttas till annan plats om de hindrar framkomligheten.

Skötselområde 2: Ohävdad ekhage

Beskrivning

Skötselområdet består av ett område nordöst om ekhagen mot klibbalsumpskogen. Det utgörs av ohävdad f.d. ekhage med stort inslag av asp, björk, hägg och lönn.

Buskskiktet är mycket tätt och består av skogstry och lövsly av flera olika lövträd. I området finns trädgårdsflyktingar i buskskiktet som spirea.

I fältskiktet påträffas en del ormbunkar t ex träjon och lundväxter som blåsippa och stinksyska.

Mål

Öppen betad ekhage med glest buskskikt av enar, olvon och hassel. Ekarna ska utvecklas mot äldre träd med vida kronor och så småningom med håligheter och mulm. Föryngring av träd- och buskar ska förekomma. I området ska finnas stora välutvecklade hasselbuketter i viss omfattning. Mängden död ved i området ska öka, både i form av grov ved och klenved. Kontinuerlig luckighet och gläntor för större ljusinsläpp, både till fältskiktet och till trädstammar och död ved förekommer. Typiska arter såsom liten blåklocka och gökärt ska finnas i området.

Engångsåtgärder

Avverkning av de flesta lövträden, slyet och trädgårdsbuskarna i området. Trädgårdsbuskar kan behöva grävas bort. Endast de vidkroniga ekarna, några aspar, enstaka hasselbuskar och skogstry sparas. Stängsling av området så det ingår i den betade ekhagen.

Underhållsåtgärder

Årligt bete med får eller nötdjur. Hästbete får inte förekomma, eftersom de kan skada barken på de gamla ekarna.

Röjning av sly och slätter av högrötsvegetation ska ske vid behov.

Klenved av hassel och nedfallna grenar av ek och andra lövträd samlas ihop till biodepåer och får förmultna i dessa. Grövre död ved som fallit kan flyttas till annan plats om de hindrar framkomligheten.

Skötselområde 3: Festplats

Beskrivning

Ekhage med vidkroniga björkar och ekar runt en festplats. På festplatsen finns en dansbana, utomhusscen, olika stånd, m.m. Årligen arrangeras här midsommarfester av Östra Almby Fritidsklubb som också äger anordningarna för festplatsen.

Buskskiktet består mest av hassel, nyponros och skogstry.

I fältskiktet finns i öppna partier ett fåtal hävdgynnade växter som gökärt och liten blåkllocka. I skuggigare partier påträffas enstaka lundväxter som blåsippa, ormbär och trolldruva.

Mål

Öppen betad ekhage med glest buskskikt av enar, olvon och hassel. Festplatsen med tillhörande anläggningar och utrustning underhålls så att hittillsvarande verksamheter kan fortsätta.

Engångsåtgärder

Enstaka yngre ekar avverkas eller veteraniseras. Hasselbuskar, som tränger upp i ekarnas kronor, avverkas.

Underhållsåtgärder

Årligt bete med får eller nötdjur. Hästbete får inte förekomma. Röjning av sly vid behov.

Skötselområde 4: Lövskog med öppningar

Beskrivning

Delvis öppet område som omges av grova ekar, rönnar och andra lövträd i alla väderstreck. Buskskiktet består mest av hassel, men det finns på flera ställen andra buskar bl.a. spireabuskar.

En mindre väg leder från skolan in till festplatsen och i öster finns även parkeringsmöjligheter.

Mål

Området längst med stigen skall vara öppen. De norra delarna ska vara mer slutna lövskog.

Engångsåtgärder

Lövträd avverkas för att hålla öppet kring de grövre träden i området. Buskar sparas. Hasselbuketter som kommer upp i kronorna på de grövre träden, eller sträcker sig ut i det öppna området kring stigen avverkas. Trädgårdsbuskar grävs bort.

Underhållsåtgärder

Röjning av sly vid behov. Både i den södra delen längst med stigen och runt friställda grova träd.

Avverkning av träd som riskerar att falla in på intilliggande tomt.

Skötselområde 5: Lövsumpskog

Beskrivning

Detta är ett påfallande torrt klibbalkärr med ett stort inslag av asp och hägg. Området är genomdraget av ett dike vilket sannolikt medverkat till att området fått ett torrare markskikt.

Buskskiktet är mycket tätt och består av skogstry, snöbär och flera andra buskarter.

I fältskiktet påträffas bl.a. blåsippa och kabbeleka.

Rikligt med död klenved förekommer i området.

Mål

Lövsumpskog med gott om död ved och gamla träd.

Engångsåtgärder

Igenläggning av diket för att höja grundvattennivån. Igenläggningen sker lämpligen i reservatet i dess östra och norra del.

Underhållsåtgärder

Området lämnas till fri utveckling. Uppföljning av områdets hydrologiska status.

Träd som riskerar att falla på intilliggande tomt eller väg fälls inåt skogen.

Skötselområde 6. Anordningar för friluftsliv

Beskrivning

Större delen av området har sedan 1940-talet ägts av Örebro kommun och sparades som en naturpark. Reservatet bildades 1994 där då även festplatsen och lövsumpskogen kom att ingå. Det finns sedan länge olika anordningar för friluftslivet.

Informationstavlor finns vid entrén till reservatet vid parkeringsplatsen utmed vägen mot Framnäs i väster samt vid entrén från öster vid skolan.

En gångstig leder genom hela reservatet från parkeringsplatsen vid vägen mot Framnäs, till den öppna gräsytan och vidare till festplatsen och sedan mot andra ändan av reservatet vid skolan österut.

Parkeringsplats finns för några bilar väster om reservatet utmed vägen mot Framnäs, samt vid den nordöstra entrén. Parkering med större kapacitet finns vid skolan Fyren EkAlmen öster om reservatet.

Bänkbord finns vid den öppna gräsytan samt vid dansbanan. En grillplats finns i norra delen av skötselområde 1.

Dansbana och utomhusscen samt stånd för försäljning och förvaring av material finns vid festplatsen. Anläggningarna med tillhörande utrustning tillhör Östra Almby Fritidsklubb.

Information om reservatet finns på kommunens hemsida.

Bevarandemål

De friluftsanordningar som är angivna på kartan i bilaga 3 och nämns ovan vårdas och underhålls. Besökare kan orientera sig i och hämta kunskap om reservatet på plats, samt med hjälp av enklare informationsmaterial på kommunens hemsida som kontinuerligt uppdateras. På informationsskyltar vid entréplatser finns information om naturreservatets naturvärden, kulturvärden och historik. På skyltarna finns också kartor och föreskrifter.

Engångsåtgärder

Inga särskilda.

Underhållsåtgärder

Underhållsröjningar efter stigsträckningar vid behov. Tillsyn av anordningar för friluftslivet. Tillsyn av anläggningarna på festplatsen så att dessa är i gott skick. Uppdatering av informationsmaterial om reservatet på kommunens hemsida.

5. Övrigt

Jakt

Jakt bedrivs enbart i form av skyddsjakt.

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Örebro kommun.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

6. Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp och dokumentera skötselåtgärder.

Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med målen för skötselområdena. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren gör uppföljning av bevarandemål i reservatet enligt särskilt uppföljningsprogram.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Borttagning eller veteranisering av yngre och medelstora ekar för att glesa ut trädskiktet	1, 2, 3	Inom fem år efter planens fastställande	1
Borttagning av hasselbuskar som tränger upp i ekarnas kronor	1, 2, 3, 4	Löpande	1
Klenved från röjningar och avverkningar samlas i biodepåer	1, 2, 3, 4	Löpande	1
Avverkning av de flesta yngre lövträden, slyet och trädgårdsbuskarna	2	Inom fem år efter planens fastställande	2
Nystängsling av område så att det ingår i betesmarken	2	Inom fem år efter planens fastställande	1
Igenläggning av dike	5	Inom fem år efter planens fastställande	2
Skötselåtgärder återkommande	Skötselområde	När	Prioritet
Hävd genom bete med får eller nöt	1, 2, 3	Fortlöpande	1
Klenved som fallit ner samlas i biodepåer	1, 2, 3, 4	Fortlöpande	1
Röjning av sly och slåtter av högrötsvegetation	1, 2, 3, 4	Vid behov	2
Tillsyn och underhåll av anordningar för friluftsliv	6	Fortlöpande	1
Underhållsröjningar utefter stigsträckningar	1, 3, 4	Vid behov	1
Flytta grövre död ved som hamnat på olämpliga ställen till särskilda biodepåer	1, 2, 3, 4	Vid behov	2
Uppföljning av sumpskogens hydrologiska status	5	Vart tionde år	2

Uppdatering av informationsmaterial på kommunens hemsida	6	Vid behov	1
Underhåll av parkeringsplats	6	Vid behov	1
Underhåll och uppdatering av informationsskyltar	6	Vid behov	1

Bilagor:

Bilaga 1 Karta med besöksanordningar

Bilaga 2 Karta med skötselområden

TECKENFÖRKLARING

	Reservatsgräns		Stig
	Lövskog		Stig anpassad för rörelsenedsatta
	Öppen mark		Information
	Sankmark		Parkering
	Stängsel		Rastplats
	Flyttblock		Grillplats

Naturreservatet Ekeby-Ekhage

Besöksanordningar
Bil 1

